

Byla C-649/19**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2019 m. rugsėjo 3 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Spetsializiran nakazatelen sad (Specializuotas baudžiamųjų bylų teismas, Bulgarija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. rugpjūčio 20 d.

Kaltinamasis baudžiamojoje byloje:

IR

Pagrindinės bylos dalykas

Europos arešto orderio išdavimo siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą procedūra

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sajungos teisės nuostatų išaiškinimas ir galiojimo patikrinimas, SESV 267 straipsnis

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Direktyvos 2012/13 4 straipsnyje (visų pirma 4 straipsnio 3 dalyje), 6 straipsnio 2 dalyje ir 7 straipsnio 1 dalyje numatytos kaltinamojo teisės suteikiamos pagal Europos arešto orderį suimtam kaltinamajam?
2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai: ar Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnį reikia aiškinti taip, kad pagal jį leidžiama daryti Europos arešto orderio turinio pakeitimą, susijusį su priede nustatyta forma, visų pirma į šią formą įterpti naują tekstą dėl prašomo perduoti

asmens teisės apskūsti nacionalinį arešto orderį ir Europos arešto orderį išduodančiosios valstybės narės teisminėms institucijoms?

3. Jei į antrąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai: ar su Pagrindų sprendimo 2002/584/TVR 12 konstatuojamąja dalimi ir 1 straipsnio 3 dalimi, Direktyvos 2012/13/ES 4 straipsniu, 6 straipsnio 2 dalimi ir 7 straipsnio 1 dalimi bei Chartijos 6 ir 47 straipsniais suderinama tai, kad Europos arešto orderis išduodamas tiksliai laikantis priede nustatytos formos reikalavimų (t. y. prašomo perduoti asmens neinformuojant apie teises, kuriomis jis gali remtis išduodančiojoje teisminėje institucijoje), o išduodančioji teisminė institucija, sužinojusi apie asmens suėmimą, nedelsdama jį informuoja apie jo teises ir jam atsiunčia atitinkamus dokumentus?
4. Ar tuo atveju, jei nėra jokios kitos teisinės priemonės užtikrinti pagal Europos arešto orderį suimto asmens teises pagal Direktyvos 2012/13/ES 4 straipsnį, visų pirma 4 straipsnio 3 dalį, 6 straipsnio 2 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį, galioja Pagrindų sprendimas 2002/584?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos ir jurisprudencija

Tarybos pagrindų sprendimas 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeistas Pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24)

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/13/ES dėl teisės į informaciją baudžiamajame procese (OL L 142, 2012, p. 1)

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/41/ES dėl Europos tyrimo orderio baudžiamosiose bylose (OL L 130, 2014, p. 1)

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (OL C 326, 2012, p. 391)

2016 m. lapkričio 10 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas *Poltorak* (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858), 2018 m. sausio 23 d. Sprendimas *Piotrowski* (C-367/16, EU:C:2018:27), 2018 m. liepos 25 d. Sprendimas *AY* (C-268/17, EU:C:2018:602), 2018 m. gruodžio 6 d. Sprendimas *IK* (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991) ir 2019 m. gegužės 27 d. sprendimai *OG ir PI* (C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:456) ir *PF* (C-509/18, EU:C:2019:457); generalinio advokato Y. Bot išvada byloje *Gavanozov* (C-324/17, EU:C:2019:312)

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Zakon za ekstraditsiata i evropeyiskata zapoved za arest (Ekstradicijos ir Europos arešto orderio įstatymas) 37 straipsnis

Nakazatelno-protsesualen kodeks (Baudžiamojo proceso kodeksas, Bulgarija; toliau – NPK) 55, 65, 269 ir 270 straipsniai

Zakon za ministerstvoto na vatreshnite raboti (Vidaus reikalų ministerijos įstatymas, Bulgarija; toliau – ZMVR) 72–74 straipsniai

Faktinių aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 IR buvo pareikštas kaltinimas dalyvavus nusikalstamoje grupėje, kuri, siekdama praturtėti, per sieną gabendavo didelius kiekius akcizu apmokestinamų prekių be mokesčio banderolės (toliau – mokesčio ženklas), ir padėjus sandėliuoti akcizu apmokestinamas prekes be mokesčio ženklo. Už šias dvi nusikalstamas veikas numatyta laisvės atėmimo bausmė atitinkamai iki dešimties ir iki aštuonerių metų.
- 2 2017 m. vasario 24 d. prasidėjus teismo procesui IR savo deklaruotoje gyvenamojoje vietoje nebegyveno. Teismui nepavyko nustatyti jo buvimo vietos. IR buvo paskirtas gynėjas. 2017 m. balandžio 10 d. nutartimi, kurią 2017 m. balandžio 19 d. patvirtino antrosios instancijos teismas, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas IR paskyrė „kardomojo kalinimo“ priemonę (šis veiksmas atitinka nacionalinio arešto orderio išdavimą). Pats IR šiame procese nedalyvavo, jį gynė paskirtasis advokatas.
- 3 2017 m. gegužės 25 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas dėl IR išdavė Europos arešto orderį. Jame buvo nurodyta, kad nacionalinis arešto orderis išduotas IR nedalyvaujant (d skyriaus 2 punktas) ir kad, IR perduodant po Europos arešto orderio įvykdymo, jam bus asmeniškai įteiktas nacionalinis arešto orderis ir jis bus informuojamas apie jo teises, o, paaiškinus atitinkamas galimybes, galės apskusti sprendimą (d skyriaus 3.4 punktas). Taip pat buvo paaiškinta, kad IR galės apskusti savo suėmimą (kardomąjį kalinimą) tik po to, kai bus perduotas Bulgarijos institucijoms (d skyriaus 4 punktas).
- 4 Kol kas IR nerastas ir nesuimtas.
- 5 Neturima informacijos, kad IR žinotų, jog jam iškelta baudžiamoji byla nagrinėjama teisme, jog paskirta teisinė priemonė dėl jo suėmimo tiek [Bulgarijos] nacionalinėje teritorijoje, tiek Europos Sąjungoje, jog jį gina paskirtasis advokatas ir kokie yra šio advokato duomenys.
- 6 Atsižvelgdamas į Direktyvą 2012/13 ir naujausią Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją byloje *OG ir PI* (C-508/18) ir byloje *PF* (C-509/18) bei generalinio advokato išvadą byloje *Gavanozov* (C-324/17), prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas abejoja, kad pagal tokią procedūrą

išduotas Europos arešto orderis suderinamas su Sąjungos teise tiek, kiek pagal jį neužtikrinama tinkama IR teisinė apsauga. Konkrečiai kalbant, pagal šį arešto orderį jam nesuteikiama faktinės galimybės iškart po suėmimo vykdančiojoje valstybėje narėje prašyti panaikinti nacionalinį arešto orderį ir Europos arešto orderį išduodančiojoje valstybėje narėje (prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme). Tai jis gali padaryti tik po jo perdavimo vykdat Europos arešto orderį.

- 7 Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas panaikino išduotąjį Europos arešto orderį ir nusprendė išduoti kitą, kuris būtų surašytas taip arba prie kurio būtų pridėti tokie dokumentai (pateikta informacija apie teises ir pridėtos dokumentų dėl suėmimo [nurodymo] kopijos), kad būtų užtikrinamos Direktyvoje 2012/13 numatytos teisės. Tačiau tam jam reikalingi Europos Sąjungos Teisingumo Teismo išaiškinimai.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą

- 8 IR nebuvo suimtas ir ateityje jo nebus galima suimti pagal išduotąjį Europos arešto orderį, nes jis buvo panaikintas. Vis dėlto klausimai nėra hipotetiniai.
- 9 Prašymu priimti prejudicinį sprendimą siekiama išsiaiškinti, ar su Sąjungos teise suderinama tai, kad būtų dar kartą išduodamas tokio pat turinio arešto orderis, ar turi būti išduodamas kitas ir kitokio, IR teises užtikrinančio, turinio Europos arešto orderis, ar Direktyvoje 2012/13 numatytos IR teisės turi būti užtikrinamos kitaip?
- 10 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, būtų neteisinga laukti, kol IR bus suimtas kitoje valstybėje narėje, ir tik tada pateikti šiuos klausimus, nes tuomet jo teisės būtų pažeistos neatitaisomai. Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas būtų informuojamas apie suėmimą tik IR perduodant. Tuo momentu suėmimas būtų grindžiamas tik nacionaliniu arešto orderiu, taigi prejudiciniai klausimai nebebūtų svarbūs.
- 11 Jei dėl nacionalinės teisminės institucijos teisinės priemonės gali būti pažeistos pagal Sąjungos teisę užtikrinamos Sąjungos piliečio teisės, prejudicinis klausimas turi būti pateikiamas prieš šios teisinės priemonės paskyrimą, o ne po jo, taip pat ir dėl to, kad žalingų padarinių neįmanoma atitaisyti. Taip reikia suprasti 2018 m. gruodžio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimo *IK* (C-551/18) 66 punktą, kuriame Teisingumo Teismas nurodė, jog „dėl Europos arešto orderio vykdymo procedūros <...> asmens, kurį prašoma perduoti, teisių paisymą pirmiausia turi užtikrinti išduodančioji valstybė narė“. Taip Teisingumo Teismas nusprendė ir per kitą procedūrą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo, kurioje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas reiškė abejonę, ar išduotas arešto orderis turi būti panaikintas (2018 m. liepos 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AY*,

C-268/17, 26–29 punktai); minėtas procedūra nuo šios procedūros skiriasi tuo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas nusprendė pirmiau panaikinti Europos arešto orderį, tada pateikti savo klausimus, kad galėtų priimti kitą, bet tikrai teisėtą arešto orderį.

Dėl pirmojo klausimo

- 12 Iš Direktyvos 2012/13 formuluotės neaišku, ar pagal Europos arešto orderį kitoje valstybėje narėje suimtas asmuo turi iš Direktyvos 2012/13 4 straipsnio, visų pirma 4 straipsnio 3 dalies, kylančias teises, kuriomis dėl jų pobūdžio galima remtis išduodančiosios valstybės narės teisminėse institucijose. Viena vertus, 4 straipsnyje nustatyta, jog jis taikomas visiems sulaikytiems kaltinamiesiems, nepatikslinant, ar jie buvo sulaikyti pagal nacionalinį, ar Europos arešto orderį, taigi skirtingam vertinimui taikant šį kriterijų nėra pagrindo. Kita vertus, 5 straipsnyje numatytos kitos suimtų arba sulaikytų asmenų teisės, susijusios tiesiogiai su Europos arešto orderio vykdymu ir taikytinos tik vykdančiojoje valstybėje narėje. Pagal 4 ir 5 straipsnius suteikiamų teisių skirtumas taip pat matyti iš abiejų formų turinio (pranešimas apie teises, I ir II priedai): jis tapatus tik iš dalies. Todėl kyla klausimas, ar pagal Europos arešto orderį suimtas arba sulaikytas asmuo turi visas iš Direktyvos 2012/13 4 straipsnio, visų pirma 4 straipsnio 3 dalies, ir iš 5 straipsnio kylančias teises, ar tik iš 5 straipsnio, bet ne iš 4 straipsnio kylančias teises.
- 13 Šis klausimas kyla atsižvelgiant į Direktyvos 2012/13 4 straipsnio 2 dalį, kurioje nurodyta, jog suimtas kaltinamasis turi visas iš 3 straipsnio ir papildomai iš 4 straipsnio kylančias teises. 5 straipsnyje tokios formuluotės nėra.
- 14 Šis klausimas taip pat kyla atsižvelgiant į Direktyvos 2012/13 30 konstatuojamąją dalį. Pirmame sakinyje sakoma, kad suimant turimas teises taip pat turi asmenys, suimti pagal Europos arešto orderį. Iš šios formuluotės būtų galima suprasti, kad jie turi visas iš 4 straipsnio kylančias teises. Šiame pirmame sakinyje taip pat nurodyta, jog šios teisės turėtų būti taikomos *mutatis mutandis* (analogiškai), t. y. visiškos atitikties nėra. Be to, antrame sakinyje nurodyta, jog pagal Europos arešto orderį suimtų asmenų teisės išvardytos II priede. Iš šios formuluotės būtų galima suprasti, kad šie suimtieji turi tik II, bet ne I priede nurodytas teises.
- 15 Atitinkamas klausimas taip pat kyla dėl Direktyvos 2012/13 6 straipsnio 2 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies. Konkrečiau: ar preziumuotina, jog tuomet, kai asmuo suimamas arba sulaikomas pagal Europos arešto orderį, teisę nedelsiant būti informuojamam apie suėmimo arba sulaikymo priežastį ir teisę gauti visus suėmimo arba sulaikymo apskundimui būtinus dokumentus jis įgyja tik po perdavimo išduodančiajai valstybei narei, kitaip tariant, po Europos arešto orderio įvykdymo?
- 16 Svarbus šių klausimų pateikimo argumentas yra aplinkybė, jog nebuvo padaryta atitinkamų Pagrindų sprendimo 2002/584 pakeitimų tam, kad jis atitiktų iš vėlesnės Direktyvos 2012/13 kylančias pagal Europos arešto orderį suimtų arba

sulaikytų asmenų teises. Tai, kad nebuvo padaryta atitinkamų pakeitimų, rodo, jog Direktyva 2012/13 pagal Europos arešto orderį suimtiems asmenims nesuteikiama jokių naujų teisių, palyginti su jiems jau suteiktomis Pagrindų sprendimu 2002/584.

- 17 Taip pat reikia atsižvelgti į lygiavertiškumo principą, pagal kurį asmuo, kuriam taikoma Sąjungos teisė, negali patekti į nepalankesnę padėtį, nei esant panašiai nacionalinei situacijai. Šiuo aspektu Direktyvos 2012/13 5 straipsnis negalėtų būti aiškintinas taip, kad dėl jo pagal Europos arešto orderį suimtas kaltinamasis netenka iš 4 straipsnio kylančių teisių, kurias jis turėtų pagal nacionalinę teisę ir kuriomis jis galėtų naudotis, jei būtų suimtas pagal nacionalinį arešto orderį nacionalinėje teritorijoje. Tai taip pat taikytina iš Direktyvos 2012/13 6 straipsnio 2 dalies ir 7 straipsnio 1 dalies kylančioms teisėms: nacionalinėje situacijoje asmuo šiomis teisėmis galėtų naudotis iškart po suėmimo, o Europos arešto orderio vykdymo atveju, priešingai, – tik po perdavimo išduodančiajai valstybei narei. Iš esmės su asmeniu tapačioje nacionalinėje situacijoje (t. y. suėmus nacionalinėje teritorijoje) būtų elgiama taip: jis būtų informuojamas apie teises, kurias jis kaip suimtas turi papildomai be savo kaip kaltinamojo teisių (NPK 55 straipsnis ir ZMVR 72–74 straipsniai). Konkrečiai kalbant, jis būtų informuojamas apie arešto orderį ir gautų jos kopiją, taip pat būtų informuojamas apie teisę apskusti sulaikymą ir teisę teikiant tokį skundą susipažinti su visa bylos medžiaga. Jis turėtų tiesioginį kontaktą su savo advokatu, taip pat tada, kai advokatas yra paskirtas. Be to, tapačioje nacionalinėje situacijoje teismas *ex officio* suimtam asmeniui atsiųstų kaltinamojo akto kopiją, kurioje būtų konkrečiai apibūdinta nusikalstama veika, kuri yra kaltinimo dalykas, ir savo sprendimą dėl teismo posėdžio datos paskyrimo, kuriame būtų išsamiai nurodytos jo teisės per teismo procesą. Taigi suimtas asmuo, informuotas apie savo teises ir žinantis teises ir faktines sulaikymo aplinkybes, galėtų nedelsdamas suėmimą apskusti teismui (ZMVR 72 straipsnio 4 dalis, NPK 65 ir 270 straipsniai).

Dėl antrojo klausimo

- 18 Jei iš atsakymo į pirmąjį klausimą paaiškėtų, kad asmuo, suimtas arba sulaikytas pagal Europos arešto orderį kitoje valstybėje narėje, turi visas teises, kurias jis turėtų, jei būtų suimtas pagal nacionalinį arešto orderį nacionalinėje teritorijoje, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas privalėtų sudaryti faktiniam ir veiksmingam naudojimuisi šiomis teisėmis būtinas sąlygas. Šiuo aspektu būtų geriausia asmenį informuoti jau suėmimo metu įteikiant jam Europos arešto orderį (Pagrindų sprendimo 2002/584 11 straipsnio 1 dalis). Kitaip tariant, būtų tikslingiausia, kad jo kaip suimto asmens teisės būtų nurodytos Europos arešto orderyje.
- 19 Todėl antruoju klausimu prašoma išaiškinti Pagrindų sprendimo 2002/584 8 straipsnį, būtent atsakyti, ar šią teisės normą galima aiškinti taip, kad pagal ją leidžiama keisti Europos arešto orderio turinį, konkrečiai įterpti naują tekstą (pvz., f skirsnyje) dėl suimtų asmenų teisių, kuriomis jie gali remtis išduodančiosios

valstybės narės teismuose, visų pirma dėl šių teismų išduotų nacionalinių ir Europos arešto orderių apskundimo (Direktyvos 2012/13 4 straipsnio 3 dalis).

- 20 Toks tekstas Europos arešto orderyje užtikrintų suimto asmens teises ir tokią padėtį (kiek tai įmanoma), lyg jis būtų suimtas pagal nacionalinį arešto orderį nacionalinėje teritorijoje.
- 21 Dėl tokio teisinio sprendimo būtų galima reikšti prieštaravimus.
- 22 Pagrindų sprendimu 2002/584 siekiama sukurti bendrą teisinę priemonę, skirtą tik Sąjungos teisės sričiai – Europos arešto orderiui. Nėra nacionalinių skirtumų, kuriais būtų pateisinamas skirtingų formų pagal Direktyvos 2012/13 4 straipsnio 4 dalies antrą sakinį ir 5 straipsnio 2 dalies antrą sakinį naudojimas. Todėl naujos, be 8 straipsnio 1 dalyje ir netgi pačiame pagrindų sprendime numatytosios, informacijos (visų pirma informacijos pagal Direktyvą 2012/13) įterpimas į Europos arešto orderio formą nulemtų tai, jog būtų sukurtos skirtingos nacionalinės Europos arešto orderio formos pagal suimtų asmenų teisių nacionalinius ypatumus. Tai prieštarauja Europos arešto orderio, kaip bendros teisinės asmens perdavimo siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą priemonės, tikslui. Šiuo klausimu Europos arešto orderio išdavimo ir vykdymo vadovo (2017 m. rugsėjo 28 d. Europos Komisijos pranešimas C(2017) 6389 *final*) įvado skirsnio „EAO forma“ 1.3 punkte nustatyta: „Galima naudoti tik šią formą ir ji negali būti keičiama.“
- 23 Europos arešto orderis yra išduodančiosios teisminės institucijos pranešimas vykdančiajai teisminei institucijai. Todėl jo turinys yra nukreiptas į konstatavimą, jog įvykdytos prašomo perduoti asmens perdavimo sąlygos. Raštiškas pranešimas apie sulaikyto asmens teises pagal Direktyvos 2012/13 4 straipsnį yra nacionalinės teisminės institucijos pranešimas prašomam perduoti asmeniui. Šis raštiškas pranešimas ir informavimas pagal Direktyvos 2012/13 6 straipsnio 2 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį nesusiję su Europos arešto orderio vykdymu. Todėl jie neįtraukti į Europos arešto orderio formuluotę.

Dėl trečiojo klausimo

- 24 Jei Teisingumo Teismas į pirmąjį klausimą atsakytų teigiamai, o į antrąjį – neigiamai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turėtų nustatyti, ar nėra kitų teisinių priemonių, kuriomis būtų galima užtikrinti, kad IR iš Direktyvos 2012/13 kylančiomis teisėmis galėtų tiesiogiai ir veiksmingai pasinaudoti iškart po suėmimo pagal Europos arešto orderį kitoje valstybėje narėje. Tai reiškia, kad IR nedelsiant (arba per trumpiausią laikotarpį) po jo suėmimo turėtų būti informuojamas apie teises pagal Direktyvos 2012/13 4 straipsnį, visų pirma 4 straipsnio 3 dalį, apie suėmimo priežastis pagal 6 straipsnio 2 dalį ir apie galimybę susipažinti su dokumentais pagal 7 straipsnio 1 dalį.

- 25 Panašiai veiksmingas teisinis sprendimas būtų, jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, sužinojęs apie IR suėmimą kitoje valstybėje narėje, nedelsdamas jam atsiųstų raštišką pranešimą apie teises suimant ir nacionalinio arešto orderio kopiją bei įrodomuosius dokumentus, kuriais orderis grindžiamas, suteiktų jam informaciją apie gynėją ir prireikus jo prašymu atsiųstų kitų bylos dokumentų kopijas. Šie dokumentai galėtų būti įteikiami išduodant Europos tyrimo orderį pagal Konvencijos dėl Europos Sąjungos valstybių narių savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose 5 straipsnio nuostatą.
- 26 Dėl toliau nurodytų aplinkybių šis teisinis sprendimas tik sąlyginai veiksmingas.
- 27 Pirma, Pagrindų sprendime 2002/584 vykdančiajai valstybei narei nenustatyta pareiga informuoti išduodančiąją valstybę narę apie prašomo perduoti asmens suėmimą. Tokia informacija gali būti suteikiama atsitiktinai, informuojant apie kitas aplinkybes, pvz., kai nepakanka informacijos (15 straipsnio 2 dalis) arba vėluojama vykdyti procedūrą (17 straipsnio 4 dalis). Todėl išduodančioji teisminė institucija, siekdama užsitikrinti, kad vykdančioji teisminė institucija po prašomo perduoti asmens suėmimo ją nedelsdama apie tai informuotų pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 15 straipsnio 2 dalies nuostatą, išduodama Europos arešto orderį turėtų sąmoningai padaryti klaidą arba nepateikti visos informacijos. Sąmoningas teisės pažeidimas (klaidingas Europos arešto orderio išdavimas) negali būti prašomo perduoti asmens teisių užtikrinimo sąlyga. Be to, informacijos pateikimas pagal 15 straipsnio 3 dalį yra išimtis, o ne taisyklė (2018 m. sausio 23 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Piotrowski*, C-367/16, 61 punktą).
- 28 Antra, vykdančiosios ir išduodančiosios teisminių institucijų susirašinėjimas kurį laiką trunka – įprastai kelias dienas; per šį laiką suimtas asmuo negalėtų pasinaudoti iš Direktyvos 2012/13 kylančiomis teisėmis. Tai prieštarautų Pagrindų sprendimo 2002/584 12 konstatuojamojoje dalyje ir 1 straipsnyje nustatytai pareigai užtikrinti šio asmens teises. Toks delsimas prieštarautų pareigai užtikrinti suimto asmens asmeninį saugumą pagal Chartijos 6 straipsnį. Būtų nesilaikoma reikalavimo užtikrinti tinkamą jo galimų skundų nagrinėjimo terminą, nes jau šių skundų pateikimas būtų be reikalo uždeliamas dėl pavėluoto suimto asmens informavimo apie jo teises ir pavėluoto jo gynybai būtinų dokumentų atsiuntimo. Toks delsimas pažeistų lygiavertiškumo principą, nes pagal Europos arešto orderį suimtas asmuo patektų į kur kas nepalankesnę padėtį nei nacionalinėje situacijoje suimtas asmuo.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 29 Teigiamas atsakymas į antrąjį arba trečiąjį klausimą nesukurtų pakankamai veiksmingos garantijos, nes išduodančiosioms teisminėms institucijoms būtų tik suteikta galimybė papildyti Europos arešto orderio formuluotę, kitaip tariant, informuoti suimtą asmenį po suėmimo apie jo teises. Tai būtų tik galimybė, bet ne įpareigojimas.
- 30 Šiuo atveju reikalingas ir privalomas įpareigojimas.

- 31 Direktyvos 2014/41 14 straipsnyje panašus įpareigojimas aiškiai nustatytas dėl Europos tyrimo orderio išdavimo. Asmenų, dėl kurių išduodamas Europos tyrimo orderis, teisėms daromas mažesnis poveikis nei asmenų, kurie suimami arba sulaikomi pagal Europos arešto orderį, teisėms, todėl nėra priimtina, kad Sąjungos teisėje numatytos tik pirmųjų asmenų teisių gynimo priemonės, tačiau nenumatytos pastarųjų asmenų.
- 32 Jei nėra vieno arba kelių teisinių sprendimų, kuriais kaip visuma būtų užtikrinamas tinkamas pagal Europos arešto orderį suimto asmens naudojimas iš Direktyvos 2012/13 kylančiomis teisėmis, atsižvelgiant į Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnį, Chartijos 6 ir 47 straipsnius bei Pagrindų sprendimo 2002/584 12 konstatuojamąją dalį ir 1 straipsnio 3 dalį, kyla klausimas, ar taip sukonstruota Pagrindų sprendimo 2002/58 sistema galioja tiek, kiek ja neužtikrinamos iš Direktyvos 2012/13 kylančios suimto asmens teisės.
- 33 Galima klausti konkrečiau – ar tai, kad nėra galimybės pagal Europos arešto orderį suimtą asmenį iškart po suėmimo vykdančiojoje valstybėje narėje informuoti apie jo teises pagal Direktyvos 2012/13 4 straipsnį ir suteikti jam reikiamą informaciją pagal 6 straipsnio 2 dalį ir 7 straipsnio 1 dalį, yra pareigos užtikrinti pagrindines teises pažeidimas.
- 34 Taip pat reikia išnagrinėti, ar su Chartijos 6 straipsnyje įtvirtinta teise į laisvę ir saugumą ir 47 straipsnio pirmoje pastraipoje įtvirtinta teise į veiksmingą teisinę gynybą suderinama tai, kad iki sprendimo, ar Europos arešto orderis bus vykdomas, ar bus atsisakoma jį vykdyti, suimtam asmeniui faktiškai nesuteikiama galimybės išduodančiojoje valstybėje narėje apskūsti suėmimą (tiek nacionalinį arešto orderį, tiek Europos arešto orderį) arba labai kliudoma tai padaryti.
- 35 Galiausiai kyla klausimas, ar šis Pagrindų sprendimo 2002/58 mechanizmas, kuriuo neužtikrinamas faktinis suimto asmens naudojimas teisėmis pagal Direktyvą 2012/13, todėl apsunkinamas arba padaromas neįmanomu suimto asmens teisių gynimas išduodančiosios valstybės narės teisminėse institucijose, suderinamas su Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl šio teisių gynimo. Pvz., 2019 m. gegužės 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *OG ir PI (C-508/18)* 70 punkte ir tos pačios dienos Sprendimo *PF (C-509/18)* 48 punkte nustatyta, jog „asmeniui, dėl kurio buvo priimtas nacionalinis arešto orderis, buvo suteiktos visos garantijos, būtinos tokiems sprendimams priimti, be kita ko, tos, kurios išplaukia iš pagrindinių teisių ir pagrindinių teisės principų, nurodytų Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalyje“. Kalbant apie nedalyvaujant asmeniui išduotą arešto orderį, svarbia garantija laikytina galimybė ankstyvame etape apskūsti suėmimo teisėtumą. Be to, atitinkamai šių sprendimų 75 ir 53 straipsniuose nustatyta: „<...> dėl sprendimo išduoti tokį arešto orderį <...> turi būti galima pasinaudoti teisminės gynybos priemone, visiškai atitinkančia veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus.“ Nors 75 straipsnis susijęs su konkrečia padėtimi, reikalavimas, kad išduotą arešto orderį būtų galima apskūsti, o apskundimas atitiktų veiksmingos teisminės gynybos reikalavimus, yra aiškus. Kitaip tariant, jau per Europos arešto orderio vykdymo procedūrą prašomas

perduoti asmuo turi teisę gintis išduodančiosios valstybės narės teisminėse institucijose, t. y. apskusti nacionalinio ir Europos arešto orderių teisėtumą. Tam, kad suimtas asmuo iš tikrųjų galėtų pasinaudoti šiomis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pripažintomis teisinėmis galimybėmis, būtina, kad jau direktyvoje nurodytu momentu, t. y. suimant, jis turėtų teises pagal Direktyvą 2012/13.

Specialus prašymas

- 36 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo Teisingumo Teismo tuo atveju, jei prašymas Pagrindų sprendimą 2002/584 pripažinti negaliojančiu būtų tenkinamas, nuspręsti, ar, atsižvelgiant į neišvengiamus sunkumus, kurie kils nagrinėjamosiose bylose dėl Europos arešto orderio vykdymo (2016 m. lapkričio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Poltorak*, C-452/16, 56 straipsnis), nereikia nustatyti pereinamojo laikotarpio dėl teisinių pasekmių galiojimo.